

VARTOTOJŲ GIDAS

I DALIS. Akumuliatorių naudojimo pradžiamokslis

Akumuliatoriai pagal savo konstrukcinius skirtumus yra skirstomi į kelias tipus:

- **Rūgštinių** – tai 6 atskirų celių akumuliatoriai, kiekvienoje iš jų esant po 10 švino plokštelių ir elektrolito koncentratui. Šie akumuliatoriai turi iki 50.000 užvedimo ciklų gyvavimo trukmę ir jų saugus išsikrovimas galimas iki 20% energijos.

- **EFB** tipo akumuliatoriai – tai jau po 15 celėje esančių švino plokštelių su ličio ir anglies priedais, kurių apatinė plokštelių dalis yra įtvirtinta specialiais klijais, kurie neleidžia atsirasti vibracijoms, o elektrolito rūgštyste yra papildomas priedas – sodos sulfatas. Šio tipo akumuliatorių parametrai yra gerokai pranašesni už rūgštinius – užvedimo ciklų skaičius siekia iki 270.000, didesnis atsparumas vibracijoms nei rūgštinių akumuliatorių, 3 kartus greitesnis pasikrovimas nei rūgštinių akumuliatorių o saugus išsikrovimas iki 35% energijos.

- **AGM** tipo akumuliatoriųose, plokštelių jau yra 25, o tarpuose tarp jų yra naudojama specialios gelinės tarpinės ir stiklo pluoštas, kuris absorbuoja visą elektrolitą, ir visiškai apsaugo plokštèles nuo vibracijos. Šio tipo akumuliatoriai yra dar pranašesni už EFB akumuliatorius – jų užvedimo ciklų skaičius siekia iki 360.000, jie dar atsparesni vibracijoms, jie saugesni, nes net juos ir apvertus, rūgštis iš jų neišbėga, jie taip pat kaip ir EFB tipo akumuliatoriai pasikrauna 3 kartus greičiau nei rūgštinių, o juos saugiai iškrauti galima net iki 50% energijos.

- **Ateities akumuliatoriai** bus Ličio baterijos, jos bus brangios (225 vienias akumuliatorius gali kainuoti iki 1.500 euru), tačiau šios baterijos garantijos laikas numatomas ~ 20metų.

24V Elektros sistema

Dauguma komercinių transporto priemonių naudojasi 24 voltų elektros sistemomis dėl didelės galios, reikalingos dideliems varikliams paleisti.

24 voltų sistema yra sudaryta iš dviejų 12 voltų baterijų, sujungtų lininiu būdu ir yra vadinama akumuliatorių bloku. Sujungus 2 po 12 V akumuliatorius, gauname 24 V bloką, tačiau (A) startinė srovė nesidvigubina ir išlieka tokia pati kaip ir vienos baterijos.

Įvertinant dideles vežėjų sąnaudas, kai dėl vienos darbo dienos prastovos, vežėjo nuostoliai skaičiuojami ~330 eurus, akumuliatorių baterijų teisinga priežiūra ir teisinga eksploatacija yra labai svarbi mašinos tinkamo darbo dalis. Tai užtikrina ilgiausią akumuliatorių tarnavimo laiką ir sumažina išlaidas - kuro sąnaudų, prastovų, naujų baterijų pirkimo...

Visi *premium* lygmens gamintojų akumuliatoriai, juos teisingai eksploatuojant ir prižiūrint, turi 3 metų gyvenimo ir naudojimo resursą.

Baterijos naudojimas ir „vartotojai“

Akumuliatoriaus eksploatacijos trukmę ir eksploatacijos kokybę, lemia papildomų transporto priemonių elektrinių vartotojų skaičius ir jų galios poreikis.

Apžvelkime kai kuriuos iš populiausių papildomų srovės vartotojų ir jų energijos poreikius (ir tai, tik stacionarių, gamintojo įmontuotų srovės vartotojų):

- šaldytuvas - 2 amperai / val.;
- autonominis šildytuvas - 7 amperai / val.;
- vidinis apšvietimas - 5 amperai / val.;
- radio sistemos - 4 amperai / val.;

Jei tik šie papildomi vartotojai, kartu naudojami 10 valandų laikotarpyje, kai transporto priemonė stovi išjungtu varikliu, iš akumuliatoriaus paketo bus sunaudota ~ 180 Ah energijos (ir tai nevertinant visų papildomų „vartotojų“ – televizorių, kompiuterių, kavos aparatu, mikrobangų krosnelių, mobilių telefonų pakrovėjų...).

Kai 225Ah rūgstinėms baterijoms „saugus“ iškrovimas yra skaitomas ne daugiau 20% (~50Ah), po kurio, akumuliatorius dar lengvai „atsistato“ be likutinių pasekmų, tai tokio lygmens iškrovimas ne tik sumažina akumuliatoriaus gyvavimo trukmę, tačiau po tokio giluminio iškrovimo, akumuliatoriaus talpa negrįtamai praranda mažiausiai 5% buvusios talpos, ir prie viso to - vairuotojas nebegalės užvesti mašinos variklio. Jei pavyksta automobilį užvesti, po to jis labai ilgą laiką dirba maksimaliu akumuliatorių krovimo režimu, o tai kenksminga ir akumuliatoriui ir generatoriui ir 1,5% didina kuro sąnaudas, nes vidutiniškai generatorius naudoja 4 AG variklio galios.

Baterijos poravimas ir keitimasis

Keičiant akumuliatorius 24 V sistemoje, labai svarbu, kad jie būtų pakeisti kartu. Abi baterijos turi būti tos pačios technologijos (rūgštinių, EFB, AGM) ir turi turėti tuos pačius parametrus – tiek įtampa (V), tiek startinę srovę (A). Pakeičiant poromis užtikrinama, kad baterijų paketas yra subalansuotas (abu akumuliatoriai yra vienodų įtampos ir srovės parametru), ir pilnai paruošti visos sistemos kokybiškam darbui. Jei pakeičiamama tik viena baterija, tokiu atveju baterijų paketas tampa išbalansuotas, nes bendri baterijų paketo, energijos parametrai bus žemesni nei naujų, o naujas akumuliatorius lengviau priima daugiau krovimo ir pilnai pasikrauna daug greičiau nei akumuliatorius, kuris jau naudojamas kuri laiką. Net ir naujam akumuliatoriui pilnai pasikrovus, generatorius įtampos regulatorius toliau tės krovimą. Dėl šios priežasties bus perkraunamas naujas akumuliatorius ir tai sukels jo perkaitimą, plokštelių pažeidimus ir ankstyvą gedimą. Kai naujas akumuliatorius suges, tuomet elektros sistema bus aptarnaujama tik 12 voltų senuoju akumuliatoriumi.

SVARBU – kai kuriems naujiems automobiliams, po akumuliatorių keitimo yra būtina juos „pririšti“ mašinos kompiuteryje, nes mašinos borto kompiuteris turi būti informuojamas kad akumuliatorius yra pakeisti naujais ir stipriais, todėl jis generatoriui duos nurodymą krauti juos kaip naujus, o ne iki tol buvusiu maksimaliu režimu, kas buvo reikalinga seniemis akumuliatoriams. Jei tai nebus padaryta – akumuliatoriai labai greitai bus perkrauti ir sugadinti.

SVARBU – Jei automobiliuose buvo įdėti EFB ar AGM tipo akumuliatoriai, esant kliento dideliam norui ar poreikiui gali būti keičiami ir į paprastus rūgštinius, tačiau juos vėlgi būtina „pririšti“ per mašinos kompiuterį, pakeičiant jų tipą ir krovimo parametrus.

SVARBU – Galingesni akumulatoriai (Ah, A) nei pagal numatytais gamintojo parametrus, gali būti statomi į automobilius. Jie mašinos sistemų nesugadins, nes mašina pasiims tiek energijos kiek jai reikės. Tik vėl reikia įvertinti, ar apie šį keitimą nereikės „informuoti“ mašinos borto kompiuterį (suprantama - elektros įtampa V turi atitikti gamintojo numatytają).

Akumulatorių aptarnavimas ir priežiūra

Tam, kad akumulatoriai tarnautų ilgai ir kokybiškai, juos reikia pastoviai tinkamai prižiūrėti. Tam reikia ne rečiau nei vieną kartą per 2 mén. juos patikrinti ir atlikti:

- apžiūrėti juos išoriškai, ar néra kokių pažeidimų;
- patikrinti akumulatoriuose elektrolito lygi, esant poreikiui – papildyti;
- patikrinti abiejų akumulatorių parametrus – elektros įtampa (V), startinę srovę (A) ir esant poreikiui, juos būtinai pakrauti ir būtinai suvienodinti parametrus;
- kad akumulatoriai vienodai sentų (nes kiekvienas variklio užvedimas mažina pirmojo akumulatoriaus ilgaamžiškumą), akumulatorius kiekvieno tokio aptarnavimo metu reikia sukeisti vietomis – taip jų parametrai ilgiau išlaikomi vienodai.

Pagal naujausias VOLVO sunkvežimių gamintojų rekomendacijas – šie mūsų išvardinti darbai turi būti atliekami ne rečiau nei kas 3 savaitės.

Akumulatorių parametru subalansavimas

Yra du būdai kaip išlyginti įtampos skirtumą, jei jis yra aptiktas:

Pirmas – visiškai įkraukite pakuočę 24 voltų įkrovikliu, tada, jei matote, kad vieno iš akumulatorių parametrai mažesni už kito – šį akumulatorių papildomai įkraukite su 12 voltų įkrovikliu, kad išlyginti abiejų akumulatorių parametrus. Tam nereikia atjungti gnybtų, jei tik galite pasiekti baterijas jų neišėmė.

Antras – įkraukite kiekvieną atskirą akumulatorių 12 voltų įkrovikliu. Po krovimo – patikrinkite kiekvieno akumulatoriaus parametrus ir jei jie skiriasi – papildomai įkraukite silpnensniji.

Svarbu – po akumulatorių pakrovimo ir atjungimo, tam kad akumulatorių parametrai stabilizuotųsi ir rodytų teisingus rezultatus, reikia juos ramiai palikti 4 valandoms arba, jei akumulatoriai pajungti mašinoje – ijjungti 1 minutei mašinoje žibintus ir tai padeda stabilizuoti akumulatoriuose vykstantį.

Papildomas akumulatorių įkrovimas

Patikrinkite ir įkraukite baterijas ne rečiau kaip kas 3 savaitės, o jei leidžia galimybės ir dažniau – pavyzdžiu, sustojus „miego“ režimui, savaitgalio pertraukos ar kai reikia remontuoti automobilį.

Jei įmanoma, visada naudokite išorinių įkroviklių, kurio galia yra ne mažesnė kaip 10% nuo akumulatorių ampervalandžių, kad būtų pažangus įkrovimo valdiklis ir temperatūros kompensavimas. Tai yra svarbu todėl, kad generatorius generuoja tik iki 90% reikiamas akumulatorių energijos ir tai tik tokiu atveju, jei lauko temperatūra yra mažiausiai 25 °C. nes tik tada yra generuojama 28,80 V srovė.

Svarbu įvertinti, kad įkraunamos baterijos, naudojant išorinių įkroviklių, taip pat sumažina kuro suvartojimą, nes pakrautus akumulatorius, generatorui krauti nereikia ir tai leidžia sustaupyti ~1,5% degalų, nes krovimo režime dirbantis generatorius naudoja ~4 AG variklio galios.

Vartotojų elektros sąnaudų kontrolė

Norint, kad akumulatoriai tarnautų kuo ilgiau ir kokybiškiau, reikia kontroliuoti vartotojų (vairuotojų) naudojamos energijos poreikius (televizoriai, kompiuteriai, muzikos centralai, mikrobanginės krosnelės, kavos aparatai ir t.t.) ir auginti jų sąmoningumą. Juk krauti mobilius telefonus, kompiuterius galima ir automobiliui važiuojant, kai generatorius krauna akumulatorius, o ne stovint išjungtu varikliu „miego“ režimu...

Jungčių švarumas

Kiekvieną kartą keisdami akumulatorius (naujais ar vietomis), būtinai nuvalykite ir automobilio laidų jungtis ir akumulatorių gnybtus, kad būtų pasiektas maksimaliai geras kontaktas, kas taip pat stipriai prailgina akumulatoriaus ilgaamžiškumą ir darbo kokybę.

Akumulatoriaus būsenos indikatorius

Beveik visuose sunkvežimiuose yra akumulatoriaus būsenos indikatorius, kuris visada rodo akumulatoriaus būklę ir gali parodyti įspėjimą apie žemą krovimo lygi. Reikia tik vairuotojo supratimumo – kad tai būtų matoma, stebima ir reaguojama.

Žiemos priežiūra

Lauko temperatūros kritimas nuo +20°C iki -18°C sumažina akumulatoriaus talpa apie 50%. Esant žemai temperatūrai, atkreipkite ypatingą dėmesį į akumulatoriaus būklę ir užtikrinkite, kad transporto priemonėje su išjungtu varikliu, veiktyti tik būtiniausi elektros prietaisai.

Stovėjimo režimas

Daugumoje šiuolaikinių komercinių transporto priemonių yra stovėjimo režimas.

Kai mašina yra užgesinama ilgesniams laikui, šis režimas turi būti įjungiamas. Ši sistema iš karto įjungia visas nereikalingas sistemas – šaldytuvą, komforto sistemas, nereikalingą apšvietimą, radijų ir t.t., taip taupydama energijos resursus.

II DALIS. Kodėl sugenda akumulatoriai? Akumulatorius ir jo konstrukcija

Norint suprasti veikimo ciklą ir veiksnius, kurie turi įtakos švino rūgšties akumulatoriaus veikimui ir gedimui, svarbiausia yra tiksliai akumulatoriaus problemos diagnozė.

Pats brangiausias produktas naudojamas akumulatoriaus gamyboje yra švinas, todėl pigesniųjų kategorijų akumulatorių gamintojai naudoja plonesnes ir mažesnes plokštelės, o tai sumažina akumulatoriaus patikimumą, našumą ir gyvavimo ciklą. Todėl rinkoje galima rasti 225 Ah akumulatorius, kurių svorio amplitudė yra nuo 52 iki 60 kg.

Akumulatoriaus eksplloatacinės savybės ir veikimo trukmė pasiekiamą naudojant kruopščiai subalansuotą plokštelių skaičių ir rūgšties stiprumą.

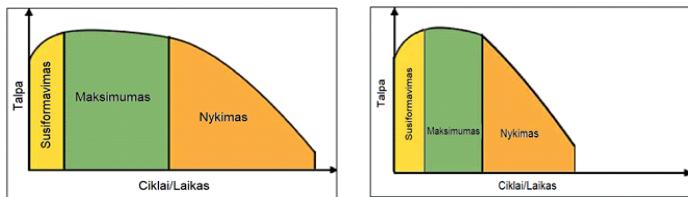
Premium lygmens gamintojų gaminami didieji 225 Ah akumulatoriai sveria apie ~60kg. o elektrolito tankis – 1,28, tik tada būna viskas teisingai subalansuota ir ilgaamžiška.

Pigesnio lygmens akumuliatoriu gamintojų 225 Ah dydžio akumuliatoriaus svoris būna iki 55 kg ir mažiau, o elektrolyto tankis – 1,35 – reiškia, kad su mažesnėmis švino plokšteliemis pasiekti standartuose numatytais parametru, naudojama „agresyvesnė“ rūgštis – tokio akumuliatoriaus gyvavimo ciklas yra trumpas, nes agresyvi rūgštis greitai suėda švino plokštėles.

Akumuliatoriaus gyvavimo ciklas

Švino rūgšties akumuliatorių veikimo trukmę galima padalinti į tris atskirus etapus. Akumuliatoriaus naudojimo ir transporto priemonės veikimo sąlygos gali daryti neigiamą įtaką kiekvienam etapui per visą akumuliatoriaus tarnavimo laiką.

Šiose diagramose, matosi, kaip akumuliatorių gyvavimo ciklas skiriasi Premium (1) ir pigesnių (2) kategorijų akumuliatorių:

Susiformavimo etapas - vyksta per pirmuosius keletą ciklų, kai akumuliatorius yra i Jungtas. Šiame etape plokštelių veikia kaip kempinės, sugeriančios daugiau elektrolytu. Tai padidina galimą plokštelių paviršių plotą ir todėl padidėja akumuliatoriaus talpa ir galingumas.

Maksimumas - kuomet susiformavimo etapas pilnai pasibaigia, akumuliatorius jeina į maksimalaus energijos tiekimo etapą. Akumuliatorius išlieka maksimaliai etape, kol blogėjančios sąlygos kaip aktyvus medžiagų irimas ir rūgstinė korozija pradeda mažinti ekspluatines savybes.

Nyimas - akumuliatoriaus ekspluatacinės savybės pradeda nuolat smukti dėl bloginančių sąlygų išplitimo. Tai sumažina akumuliatoriaus galimybes išlaikyti nurodytą talpą iki kol plokštelių paviršius nebepagamina pakankamai srovės, reikalingos užvesti variklį.

Akumuliatoriaus gedimų priežastys

Natūralus senėjimas ir nusidėvėjimas - kai akumuliatoriaus yra naudojamas, t. y. i Kraunamas, i Kraunamas ilgą laiką, per akumuliatoriaus plokštėles prarandamas mažas kiekis aktyvių medžiagų. Su laiku ir priklausomai nuo veiksnių kaip darbinė temperatūra, i krovimo būsena ir darbo ciklų skaičiaus, šis natūralus senėjimas procesas galiausiai sumažins akumuliatoriaus talpą iki kritinės, kai jau nebebus galima užvesti mašinos variklio.

Zema aplinkos temperatūra - transporto priemonės galimos neužsivedimo priežastys:

- senas ir jau silpnas akumuliatorius, arba i Krautus o dėl žemos lauko temperatūros variklio tepalas tampa labiau klampesnis ir dėl mechaninių variklio komponentų reikia didesnio sukimo momento;

- žema akumuliatoriaus temperatūra sulėtina cheminę reakciją tarp plokštelių veiklosios medžiagos ir elektrolyto tirpalų, ir akumuliatoriaus užvedimo galia krenta;

- jei aplinkos temperatūra yra šilta (+20 °C), pakrautas akumuliatorius tiekia maždaug 100% savo galimos galios variklio užvedimui;

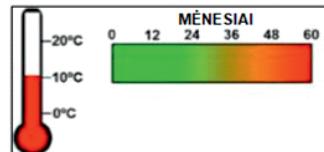
- jei aplinkos temperatūra nukrenta iki 0 °C, pakrautas akumuliatorius turi maždaug 66% savo galimos galios variklio užvedimui;

- jei aplinkos temperatūra nukrenta iki -20 °C, pakrautas akumuliatorius turi maždaug 40% savo galimos galios variklio užvedimui.

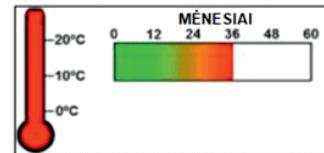
Aukšta temperatūra - aukšta aplinkos ar po variklio dangčiu esanti temperatūra, kuri vidutiniškai pasiekia 45 – 60 °C, pagreitina organinės medžiagos, kuri naudojama neigiamoms plokštėms pagaminti, suskaidymą ir dėl garavimo padidėja elektrolyto naudojimas Taip sutrumpėja akumuliatoriaus veikimo laikas (jei akumuliatorius yra prie mašinos variklio).

Tyrimai, atlikti automobilių inžinerių sajungos (SAE) JAV parodė, kad darbinė aplinka atsižvelgiant į temperatūrą daro įtaką švino rūgšties akumuliatorių veikimo trukmei:

- Darbinė temperatūra 9-10 °C;
- Apytikslis veikimo trukmė 60 mén;
- Akumuliatorius net ir nepajungtas, per mėnesį praranda ~0,1% V.

- Darbinė temperatūra 24 °C ir daugiau;
- Apytikslis veikimo trukmė 36 mén;
- Akumuliatorius net ir nepajungtas, per mėnesį praranda ~0,3% V.

Plokštelių sulfatavimas - plokštelių sulfatavimas yra natūrali akumuliatoriaus išsikrovimo proceso dalis ir pradeda atsirasti, kai akumuliatoriaus išsikrauna iki **12,4 voltų** ir žemiau. Sulfatavimas gali būti matomas kaip balta danga ant teigiamų plokštelių ir kaip nemetalinis blizgesys ant neigiamų plokštelių. Jei tokis išsikrovės akumuliatorius pastovi nejkrautus keletą savaičių ir daugiau, susisulfatavęs sluoksnis sukietaja pavirsdama į kietą kristalinę medžiagą ir jį panaikinti tampa ne įmanoma – akumuliatorius sugadinamas. Tačiau, jei akumuliatorius greitai i Kraunamas po akumuliatoriaus iškrovimo, šis cheminis procesas tampa atvirkštinis – sulfatai sugrižta atgal į elektrolytą.

Plokštelių sulfatavimosi priežastys atsiranda dėl:

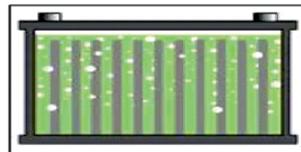
- akumuliatoriaus įrengimas transporto priemonėje ar įrangoje, kuri néra naudojama ilgesnį laiką;
- prastas akumuliatoriaus sandėliavimas ir įkrovimo procedūrų nesilaikymas;
- nepakankamas akumuliatoriaus įkrovimas dėl atsilaisvinusio dirželio ar aukštos varžos akumuliatoriaus kabeliuose ir gnybtuose (galimai nešvarūs kontaktai, aplūžę ar seni laidai).

Sulfatavimo požymiai:

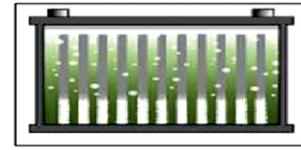
- pernelyg ilgas akumuliatoriaus įkrovimo laikas;
- visiškai i Krauto akumuliatorius įtampa mažesnė kaip 12 voltų.

Rūgšties išsisluoksniauvimas

Iprastai veikiančiame akumuliatoriuje sieros rūgštis elektrolyto tirpale yra vienodai pasiskirsčiusi kiekvienoje celėje visame plote, todėl akumuliatorius gali tiekti maksimalią galimą šalto užvedimo srovę ir talpą.

Išsisluoksniauviamo akumuliatoriuje sieros rūgštis elektrolyto tirpale koncentruojasi kiekvienos akumuliatoriaus celės apačioje, todėl sumažėja sieros rūgšties veikiamas plotas, ir koncentracija viršutinėje celės dalyje.

Rūgšties išsisluoksniauvimą gali sukelti:

- laikant akumuliatorių įkrautą mažiau nei 80% ir neijkraunant jo iki galo;
- trumpi važiavimo atstumai, naudojant daug transporto priemonės elektros įrangos.

Rūgšties išsiplėtimo sukelia šias akumulatoriaus problemas:

- aktyvios plokštelių plotas yra ribotas, kuris skatina koroziją ir riboja viršutinės celės dalies našumą;
- didelis rūgštengumas žemesnėje celės zonoje dirbtinai sukelia neprijungto akumulatoriaus įtamprą, todėl akumulatorius atrodo pilnai pakrautas, tačiau tiekia žemą šalto užvedimo srovę;
- dėl plokštelių sulfatavimo apatinėje celės dalyje gali anksti sugesti akumulatorius.

Per gilus iškrovimas - kai akumulatorius yra normaliai naudojamas per iškrovimo ir įkrovimo ciklus mažas kiekis aktyvios medžiagos, kuri reaguoja su sieros rūgštinių elektrolito tirpale, kad sukurtų srovės tekėjimą, pamažu dingsta. Tačiau, jei akumulatorius iškraunamas daugiau kaip 35% ir po to seką greitas įkrovimas, tai šis procesas paspartina didelį kiekį aktyvios medžiagos praradimo.

Gamintojų tyrimais įrodyta, kad kiekvienas tokis giluminis akumulatorius iškrovimas, jo talpa sumažina 5%, tad net jei ir pilnai pakrovus tokį akumulatorių, jo talpa jau niekada nebesieks būvusių 100%, o bus tik geriausiu atveju 95%. Kiekvienas tokis giluminis iškrovimas tą talpą kiekvieną kartą sumažins tais pačiais 5%, tad akumulatorius greitai taps pilnai sugadintu.

SVARBU: būtina žinoti kad:

- 12,72 V pakrautame akumulatoriuje, elektrolito sudėtis yra 65% vanduo ir 35% rūgštis;
- 12,00 V išskrovusiam akumulatoriuje elektrolito sudėtis tampa – 80% vanduo ir 20% rūgštis, todėl esant minusinei temperatūrai, tokis akumulatorius jau gali užšalti.

Perkrovimas - jei transporto priemonės krovimo sistema neveikia tinkamai arba generatoriaus įtampos reguliatorius yra sugedęs, ar akumulatorių blokas nesubalansuotas (vienas akumulatorius yra silpnėsnis) ir tada mašinos borto kompiuteris duoda nurodymą maksimaliam krovimui, tada yra įmanoma, kad akumulatorius bus kraunamas per daug. Jei šios sąlygos nepasikeičia, gali atsitikti:

- akumulatorius perkasta, todėl elektrolito tirpalas išgarinamas – pirmiausia išgaruoja distiliuotas vanduo, ir jei jis laiku nepapildomas, toliau išgarinama rūgštis;
- akumulatorius sugadinamas.

Perkrauta akumulatorių galima atskirti pagal šiuos požymius:

- žemas elektrolito lygis kiekvienoje celėje arba jo visai néra;
- juoda danga ant akumulatoriaus celių užpildymo kamštelių;
- stiprus sieros kvapas;
- kartais nuo karščio išsipučia akumulatoriaus korpuso šonai.

Nepakankamas krovimas - nepakankamas krovimas atsiranda, jei akumulatorius negauna pakankamai krovimo, kad pilnai pasikrautų ir lėtai atsiranda plokštelių sulfatavimas.

Nepakankamo akumulatoriaus krovimo priežastys:

- transporto priemonės naudojimas trumpoms kelionėms;
- transporto priemonė naudojama pajudėjimui/sustojimui tik miesto eisme;
- generatoriaus krovimo įtampa per mažą (23,6-24,8 voltų);
- atsilaisvinės generatoriaus dirželis;
- pasenę akumulatoriaus kabeliai su didele varža;
- blogas kontaktas gnybtuose (nešvarūs akumulatoriaus gnybtai).

Trumpi jungimai ir mirusios celės – trumpas jungimas ar mirusios celės, paprastai pastebimos per pirmuosius 12 eksplatacijos mėnesių. Tokiu atveju:

- elektrolito tankis vienoje iš visų patikrintų celių bus ryškiai mažesnis (normalus elektrolito tankis turi būti 1,26 ir daugiau).

Visiškai pakrauto ir nepajungto akumulatoriaus gnybtų įtampa yra mažesnė nei 10,5 V.

Vidiniai gedimai – vidiniai gedimai pasireiškia, kai elektrolito tankis kiekvienoje celėje bus 1,26 ir daugiau, tačiau nepajungto akumulatoriaus gnybtai neturės jokios įtampos – 0 V.

PARDUOTUVĖS:

VILNIUS
UAB Jupojos technika
Kirtimų g. 17A
+370 685 74443

UAB TDM Red
Švenčionių g. 112,
Nemenčinė, Vilniaus r.
+370 6 374 0088

UAB TDM Red
Motorų g. 1 (nuo kovo 1 d.)
+370 5 233 6412

KAUNAS
UAB Jupojos technika
Elektrėnų g. 1R
+370 37 479721

UAB Ivetra ir Ko + Servisas
Pagirių km.,
Marijampolės g. 23
+370 37 353224

UAB Detagama
Ateities pl. 30D
+370 37 478957

KLAIPĖDA
UAB Jupojos technika
Tilžės g. 52
+370 46 410740

UAB Reborda
Tilžės g. 60
+370 46 365706

UAB Jupojos technika
Sodo g. 35B
+370 41 545360

PANEVĖŽYS
UAB Hira
Nidos g. 1
+370 686 78117

ALYTUS
UAB Autodis + Servisas
Pramonės g. 13
+370 315 36669

UAB Agrospektras
Gamyklos g. 33
+370 443 66521

MSS PARTS + Servisas
Krucių g. 19, Krucių km.
+370 614 14059

MARIJAMPOLĖ
UAB Marijampolės „Jupojos technika“
Sporto g. 48
+370 612 26719

KEDAINIAI
UAB Jupojos technika
Žibuočių g. 1
+370 347 39392

TELŠIAI
MSS PARTS
Mažeikių g. 13
+370 646 79111

TAURAGĖ
UAB Ginara autoservisas
Pramonės g. 16E
+370 612 64104

UKMERGĖ
UAB Rijatransa
Deltuvos g. 22
+370 650 48748

ROKIŠKIS
UAB Egrena
Taikos g. 18
+370 646 87250

PLUNGĖ
MSS PARTS
Stoties g. 21
+370 637 12222

DRUSKININKAI
UAB Audapa
Gardino g. 57
+370 313 52757

SERVISAI IR PARDUOTUVĖS EUROPOJE

BELGIJA

SPRL Voltronas
Chemin Royal, B-7181
GPS: 50.537918, 4.198083
+370 610 00033

BELGIJA

UAB Departus
Dijkstraat A9
B-9160 Lokeren
+370 646 58877

NORVEGIJA

SD Service
Kokstadflaten 11,
5257 Bergen, Kokstad
+47 998 55 727

VOKIETIJA

UAB Departus
Alte Helmbrechtser Str. 103
D-95030 Hof
+370 646 58877

PARDUOTUVĖS LATVIJOJE

RYGA

SIA Jupojas technika Latvija
Katlakalna iela 9
+371 671 88655

CĒSIS

SIA Unitruck + Servisas
Piebalgas iela 95
+371 28 626 705

DOBELE

SIA Rero serviss + Servisas
Liepājas šoseja 29
+371 29 396601

JELGAVA

SIA Buss tehnika + Servisas
Dobeles šoseja 45
+371 630 46406